

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

AGA Gas AB
172 82 SUNDBYBERG

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till gasverksamhet på fastigheten Hagalund 1:5 i Enköpings kommun

Platsnummer 0381-146

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar AGA Gas AB (org.nr. 556069-8119) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att på fastigheten Hagalund 1:5 i Enköpings kommun driva en anläggning för fyllning av gasol och koldioxid samt blandning av specialgaser.

Verksamheten klassas enligt bilagan till förordningen (1989:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **verksamhetskod 24.110** (prövningsnivå B).

Tillståndet omfattar även en sådan verksamhet där farliga ämnen förekommer eller kan förekomma i mängder som överskrider de som anges i avdelning 4 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Verksamheten är därmed tillståndspliktig enligt 5 § andra stycket samma förordning. Eftersom verksamheten (24.110) betecknas med B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska tillståndsfrågan enligt 6 § första stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd prövas av Länsstyrelsen

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) i ärendet.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018-19 50 00 **TELEFAX:** 018-19 51 01 **E-POST:** uppsala@lanstyrelsen.se

PLUSGIRO 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas huvudsakligen i enlighet med vad AGA Gas AB angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Buller från anläggningen inklusive transporter inom verksamhetsområdet ska begränsas så att inte högre ekvivalent ljudnivå uppkommer som riktvärde* utomhus vid närmaste bostäder och utbildningslokaler än
50 dB(A) dagtid (kl. 07-18),
45 dB(A) lördagar och sön- och helgdagar dagtid (kl. 07-18),
45 dB(A) samtliga dagar kvällstid (kl. 18-22) och
40 dB(A) samtliga dagar nattetid (kl. 22-07), ej vid utbildningslokaler.
För återkommande impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska den ekvivalenta ljudnivån sänkas motsvarande 5 dB(A)-enheter jämfört med vad som anges inom ovanstående intervall. Den momentana ljudnivån får nattetid, som riktvärde* vid bostäder, inte överstiga 55 dB(A).

** Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.*
3. I verksamheten får samtidigt hanteras högst
 - 300 ton gasol,
 - 28 ton oxygen,
 - 3 ton kolmonoxid,
 - 0,9 ton metan,
 - 0,5 ton ammoniak,
 - 0,3 ton kväveoxid,
 - 0,1 ton hydrogen och
 - 0,1 ton vardera av övriga ämnen som har någon av de farliga egenskaper som anges i del 2 i bilagan till förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor eller som ingår i del 1 i bilagan.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

3 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

4. Efter godkännande av tillsynsmyndigheten får mängderna enligt villkor 3 ändras och även andra ämnen, med motsvarande farliga egenskaper, hanteras i verksamheten. De totalt hanterade mängderna av farliga ämnen får dock inte vid något tillfälle överstiga följande värden, beräknade för respektive grupp av farliga ämnen enligt summeringsreglerna i punkt 8 i avdelning 4 i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
 - a. Summa enligt p8 a (giftiga eller mycket giftiga): **0,2**
 - b. Summa enligt p8 b (oxiderande, explosiva, brandfarliga): **2,4**
 - c. Summa enligt p8 c (miljöfarliga): **0,15**
3. Farligt avfall och flytande kemiska produkter, med undantag för kondenserade gaser, ska lagras på tät, invallad yta under tak. Invallningen ska rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av övriga behållares volym.

Länsstyrelsen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket MB åt tillsynsmyndigheten att vidta åtgärder och fastställa ytterligare villkor avseende

- a. hushållning med energi och
- b. ändring av hanterade mängder av farliga ämnen enligt villkor 3 och 4.

Utredningar och föreskrifter under en prövotid

Miljöprövningsdelegationen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § MB frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för hantering av och utsläpp av svavelhexafluorid. Under prövotiden ska bolaget utföra följande utredningar.

- U1. AGA Gas AB ska under prövotiden utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att reducera utsläppen av svavelhexafluorid till luft. Utredningen ska omfatta alla processer där luftutsläpp av svavelhexafluorid sker. Av utredningen ska det framgå hur åtgärderna påverkar utsläppen av svavelhexafluorid och de ekonomiska konsekvenserna av varje åtgärd.

Utredningen samt förslag till slutliga villkor ska lämnas in till Länsstyrelsen senast 18 månader efter att tillståndsbeslutet har vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Fråga är om pågående verksamhet, varför förordnande av igångsättningstid enligt 22 kap. 25 § andra stycket jämfört med 19 kap. 5 § första stycket 8 MB inte är relevant.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte AGA Gas AB från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Särskilt erinras om de bestämmelser som gäller enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt förordningen (1999:382) och Statens Räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:2) i samma ämne (Seveso II).

AGA Gas AB ska vidare fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2006:9 om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggning anmälas till tillsynsmyndigheten. AGA Gas AB ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. MB).

Tidigare beslut

Verksamheten är inte tidigare tillståndsprövad varken enligt miljöskyddslagen (1969:387) eller MB.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Ansökan med åtaganden och yrkanden

AGA Gas AB, nedan kallat Bolaget, ansöker om tillstånd att fortsätta driva en anläggning för fyllning av gasol och koldioxid samt tillverkning av specialgaser.

Bolaget anger att verksamheten omfattas av tillståndsplikt enligt avdelning 4 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bolaget föreslår att följande villkor ska gälla för verksamheten:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden uppgett eller åtagit sig i ärendet såvida inte annat framgår av beslutet. Mindre ändringar får företas efter medgivande av tillsynsmyndigheten under förutsättning att ändringen inte medför ökade störningar för omgivningen.
2. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder, som riktvärde vid varje mätillfälle, inte överskrida
55 dB(A) dagtid (kl. 07-18),
50 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
45 dB(A) nattetid (kl. 22-07).
Momentana ljud nattetid får inte överskrida 60 dB(A). Om mätbara toner eller impulsljud förekommer ska ljudnivån minskas med 5dB(A).
3. Restprodukter från anläggningen ska omhändertas på sådant sätt att olägenhet för omgivningen inte uppkommer. Restprodukter som inte kan nyttiggöras ska föras till tillståndsprövad anläggning för slutligt omhändertagande.
4. Miljöfarliga kemikalier samt farligt avfall ska förvaras och hanteras så att risken för spridning till omgivningen minimeras.

Samråd

Bolaget genomförde ett samrådsmöte med Länsstyrelsen, Räddningstjänsten, Arbetsmiljöverket och miljökontoret den 25 maj 2005. Samråd med närboende och allmänheten genomfördes genom annons i Enköpingsposten den 28 december 2005.

Länsstyrelsen bedömde att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan inkom till Länsstyrelsen den 9 juni 2008. Ansökan kompletterades den 29 december 2008 och den 23 mars 2009.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivning kungjordes i Upsala Nya Tidning och Enköpings-Posten den 7 april 2009. Ansökan remitterades för yttrande till Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Enköpings kommun, Räddningstjänsten Enköping-Håbo och till Arbetsmiljöverket. Yttrande inkom från Miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 22 april 2009 och från Räddningstjänsten den 9 juni 2009.

Bolaget har fått del av yttrandena ovan och beretts tillfälle att kommentera vad som anförts. Bolaget har meddelat att de inte har något att invända mot vad som anförts.

Bolaget har vidare fått del av Länsstyrelsen förslag till beslut i ärendet och beretts tillfälle att komma in med erinringar eller yttrande med anledning av vad som framgår av förslaget. Bolaget har hört av sig och anfört erinringar mot villkor 2 och 4. Bolaget har vidare i vissa delar kommenterat vad som anförts i förslaget.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Den planerade verksamheten utgörs av fyllning av gasol och koldioxid och blandning av specialgaser. Tillverkningen pågår 8 timmar om dagen under 250 dagar per år. Fyllning av gasol sker emellertid med två skift under sommarperioden.

Lokalisering

Verksamheten är belägen på fastigheten Hagalund 1:5. Fastigheten gränsar i väster till Mälarmetall och närmaste bostadshus finns i Björksäter, ca en halv kilometer åt sydost.

Verksamhetsområdet är uppdelat i två byggnader, specialgasfabriken och gasol- och koldioxidfabriken, och ytor för bland annat lagring och personalparkering.

Teknisk beskrivning

Specialgasfabriken

Specialgasfabriken består av en hög fyllningshall och en lägre byggnad, delvis sammanlänkad med fyllningshallen. I fyllningshallen finns rampfyllningen, flaskhanteringen och godsexpeditionen. I den lägre byggnaden finns styckefyllningen, analyslaboratoriet, kontor och personalutrymmen. Runt fabriken finns ett skärmtak som täcker bland annat giftförrådet.

De gaser som fylls är högre gaser och gasblandningar med höga krav på noggrannhet. Ingen egen tillverkning av gasråvara sker, utan bara själva fyllningen till specialgasprodukter. De främsta råvarorna är kväve, argon och helium. Dessa,

samt koldioxid och syre, levereras i flytande form i tankbilar till kryotankar. För helium fungerar tanken både som förråd och transporttank. Övriga råvaror levereras antingen i gasflaskor, både i komprimerad och kondenserad form, eller i vätskeform i kemikalief flaskor. Förutom de gaser som fylls på plats köps också vissa in färdiga och distribueras sedan från specialgasfabriken.

Tillverkningen kan förenklat sägas gå till så att rätt flaska först plockas fram för fyllning. Felaktiga flaskor eller flaskor som ska gå på återkommande kontroll sorteras ut. För fyllning av vissa produkter måste därefter flaskan konditioneras. Detta innebär att föroreningar och tidigare innehåll avlägsnas genom upprepad spolning och vakuumpumpning, normalt med den grundgas som flaskan ska innehålla. Därefter fylls flaskan. Vissa produkter går sedan till analys innan de registreras som färdiga, plomberas och är klara för leverans till kund. När kunden förbrukat gasen skickas flaskan, som Bolaget äger, tillbaka till specialfabriken för att återfyllas på nytt.

Gasol- och koldioxidfabriken

Gasol- och koldioxidfabriken består, liksom specialgasfabriken, av två sammansatta byggnader. I den högre fyllningshallen sker fyllning av gasol och koldioxid och i den lägre finns expedition och personalutrymmen.

Vid gasolfyllningen fylls återvinningsbara flaskor av olika storlek (0,34 kg till 190 kg). Gasolen pumpas från markcisternen via rörledningar till fyllningshallen med 15-18 bars tryck och fördelas sedan mellan de olika fyllningsstationerna. Fyllningen sker både automatiskt och manuellt.

Vid koldioxidfyllningsanläggningen fylls flaskor av olika storlekar med ren koldioxid, som pumpas från en tank via rörledningar med ca 60 bars tryck och fördelas sedan mellan de olika fyllningsstationerna. Fyllningen sker både automatiskt och manuellt.

Flaskunderhåll

Flaskorna från både specialgasfabriken och gasol- och koldioxidfabriken skickas regelbundet på kontroll till Bolaget:s anläggning i Knivsta, där de bl.a. provtrycks. Gasolflaskor som är felaktiga töms till gasoltanken och skrotas sedan. Det enda underhåll som sker på anläggningen i Enköping är att ventiler och skyddskåpor kontrolleras och vid behov byts och att flaskorna från specialgasfabriken vid behov kompletteringsmålas. Dessa flaskor har olika färg i toppen beroende på vad de ska innehålla.

Aluminiumflaskor som är felaktiga säljs som aluminiumskrot och stålflaskor skickas till anläggningen i Knivsta, där ventilen tas bort och gängorna förstörs innan flaskorna skickas vidare till metallåtervinning.

Lagring av råvaror och kemikalier

Inom verksamheten lagras olika kemiska ämnen i form av råvaror och färdiga produkter.

Mängder

I gasol- och koldioxidfabriken lagras gasol dels i en underjordisk cistern, som rymmer 100 ton. För att optimera lagret eftersträvas att hålla cisternmängden på 75 ton. Vidare lagras gasol i i form av färdiga produkter (maximalt 70 ton). Koldioxid lagras i en tank som rymmer 30 ton, men som innehåller maximalt 28 ton, och i färdiga produkter (normalt 8 ton).

Största mängden lagrade ämnen i specialgasfabriken är råvara i form av kondenserade gaser, som förvaras i tankar om 20 m³. Dessa är helium, kväve, argon, koldioxid och syre. Därutöver finns råvara i gasflaskor (som gas eller i kondenserad form), i paket och i vätskeform i kemikalief flaskor.

En del av de råvaror och produkter som lagras på verksamheten räknas som farliga ämnen enligt bilagan till förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Det är framför allt brandfarliga och oxiderande ämnen, men även mindre mängder som är giftiga.

Förvaring

Brandfarliga och oxiderande gaser som inte förvaras i cisterner och tankar förvaras i ett flasklager utomhus. Utomhuslagring är att föredra ur säkerhetssynpunkt. Giftiga och mycket giftiga gaser lagras i ett giftförråd. För att hindra obehöriga att komma åt farliga råvaror och produkter finns ett två meter högt stängsel runt verksamhetsområdet. Giftiga råvaror förvaras dessutom i låsta skåp i styckefyllningen eller giftförrådet, med undantag för vissa kemikalier, som måste förvaras kallt. Dessa finns i ett låsbart kylskåp på analyslaboratoriet.

Transporter

Transporter av råvaror till fabriken och produkter till kund sker med lastbil. Transporternas miljöpåverkan utgörs främst av buller och utsläpp till luft. Lokaliseringen gör dock att närboende inte kommer att påverkas av buller från transporterna i nämnvärd utsträckning.

Enligt bolagets transportpolicy ska transporttjänster upphandlas av miljöcertifierade företag och samordnas så att körsträckorna blir så korta som möjligt.

Transportfirman ska årligen redovisa körsträcka och förbrukade mängder diesel, olja och däck för de fordon som nyttjas för Bolaget:s transporter. De uppgifterna används för att mäta hur väl arbetet med att leva upp till bolagets miljömål lyckas.

Utsläpp till vatten

I verksamheten används vatten främst för hygien och matlagning. Bolaget bedömer att det totalt förbrukas ungefär 1 600 m³ vatten per år.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft kommer från följande källor (Se tabell 1-2 för sammanställning).

Transporter

Transporter till och från fabriken. Truckar och lastmaskin inom verksamheten

Uppvärmning

Gasolfabriken genom gasoleldad värmepanna. Specialfabriken med el och vattenburen värme.

Elproduktion

Utsläpp som uppstår vid framställningen av den el som verksamheten förbrukar.

Utsläpp av gaser som hanteras i verksamheten

Tömning av returflaskor och underkända blandningar, vid rampfyllning vid styckefyllning och vid fyllning av kondenserad gas, främst svavelhexfluorid.

Tabell 1: Utsläpp per år till luft från olika delar av verksamheten

Källa	CO ₂ (ton)	NO _x (kg)	HC (kg)	CO (kg)	PM (kg)	SO ₂ (kg)	Gasol (kg)
Transport till och från gasol- och koldioxidfabriken	333	2724	134	253	32	0,466	
Transport till och från specialgasfabriken	443	4000	210	277	70	48	
Utsläpp till följd av verksamhetens elproduktion	33	102	10	32	9	49	
Gasol- och koldioxidfabrikens värmepanna	90	104					
Utsläpp från specialgasfabriken							
Tömning av returflaskor	0,275	1		9			
Rampfyllning	0,762	96		21			
Styckefyllning	0,084	9		11		2	
Fyllning av gasol och CO₂ i gasol- och koldioxidfabriken	13,4						200
Totalt	914	7039	354	603	111	99	200

Tabell 2: Utsläpp per år till luft av övriga gaser från specialgasfabriken

Källa	CH ₄	NO	NO ₂	N ₂ O ₂	Svavel- hexa- fluorid	Propan	Butan	Perfluor- butan	Des- fluran	Eten	Propen	Etan
	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)	(kg)
Tömning av returflaskor	1	1										
Rampfyllning	28	95	1									
Styckefyllning	6	3		197	24	6	4	3	3	2	2	1
Fyllning av kondenserad gas					7,4							
Totalt	35	99	1	197	31,4	6	4	3	3	2	2	1

Miljöpåverkan

Verksamhetens miljöpåverkan utgörs främst av utsläpp till luft. De substanser som släpps ut bidrar till växthuseffekten, nedbrytning av ozonskiktet, försurning, övergödning och bildning av marknära ozon. Miljöpåverkan sammanfattas i nedanstående tabell.

Tabell 3: Sammanfattning av verksamhetens miljöpåverkan

Miljöeffektkategori	Utsläpp per år	Bedömd miljökonsekvens
Växthuseffekt	1700 ton CO ₂ -ekvivalenter	Måttlig-stor
Nedbrytning av ozonskiktet	0,002 g CFC-11-ekvivalenter	Liten-måttlig
Försurning	160 kg SO ₂ -ekvivalenter	Måttlig
Övergödning	7500 kg NO _x -ekvivalenter	Måttlig
Bildning av marknära ozon	63 kg C ₂ H ₂ -ekvivalenter plus 6500 kg NO _x	Måttlig

Den största miljökonsekvensen är bidraget till växthuseffekten. De dominerande källorna till utsläpp av växthusgaser är transporter (ca 786 ton CO₂-ekv/år) och utsläpp av svavelhexafluorid vid styckeutfyllningen (ca 533 ton CO₂-ekv/år) och vid fyllningen av kondenserad gas (ca 165 ton CO₂-ekv/år). I transportberäkningen inkluderas verksamhetens godstransporter i Sverige och utomlands. Personaltransporter och utsläpp från truckar och lastmaskin är inte medräknade. Bränsleåtgången för de senare arbetsfordonen är ca 9 300 liter diesel per år, vilket motsvarar ca 23 ton CO₂-ekv/år.

Miljö kvalitetsnormer

Inga miljö kvalitetsnormer överskrids i Enköpings kommun. De parametrar som ligger närmast gränsen för miljö kvalitetsnormerna är kväveoxider (NO_x) och partiklar (PM10). Verksamhetens bidrag till dessa utsläpp är mycket små i förhållande till de totala utsläppen i Enköpings kommun. Bolaget bedömer därför att verksamheten inte bidrar till att överskrida miljö kvalitetsnormer i närområdet. Transporter sker dock över hela landet och om transporter till kunder i de större städerna går längs hårt trafikerade vägar, kan de naturligtvis bidra till att normerna överskrids. I och med att specialgasfabriken år 2005 flyttade till Enköping har dock transportererna genom Stockholm minskat.

Förbättringar och alternativa lösningar

Nedan diskuteras möjliga miljöförbättrande åtgärder som kan vara värda att undersöka vidare.

Specialgasfabriken

Vid styckeutfyllningen fylls en del gaser med växthuspåverkan, främst svavelhexafluorid, men även t.ex. perfluorpropan. Om antalet spolningar av flaskor innan fyllning minskades från tre till en, skulle de årliga utsläppen av perfluorpropan minska från 101 g till 79 g och utsläppen av svavelhexafluorid från 25 kg till 18,7 kg. Detta motsvarar en minskning av 190 kg respektive 120 ton CO₂-ekvivalenter. Det kan vara intressant att undersöka möjligheten att minska antalet spolningar av gaser med stor miljöpåverkan, men det får inte leda till försämrad kvalitet. Förutom spolningar skulle det kunna undersökas om mellanblandningar med miljöfarliga gaser kan användas till tryck som är lägre än de 10 bar där mellanblandningen vanligen anses förbrukad.

Att installera någon typ av filter vid tömningen av returerna skulle kunna hjälpa till att minska utsläppen. Det skulle dock krävas olika filter för olika typer av gaser. Utsläppen från tömningen är också små jämfört med utsläppen från verksamhetens transporter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

12 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Gasol- och koldioxidfabriken

För att minska utsläppen från tömning och fyllning av gasolflaskor skulle man kunna installera någon typ av munstycke, liknande de som finns vid bensinpumpar, och som suger upp den gasol som pyser ut från rören mellan flaskventilen och fyllningsslangen. Utsläppen av gasol har dock uppskattats till ca 200 kg och det måste i så fall undersökas om miljövinsterna av en sådan investering skulle vara meningsfulla i förhållande till kostnaderna.

Transporter

För närvarande sker all godstransport till och från verksamheten med lastbil. För vissa av verksamhetens transporter skulle järnväg kunna vara ett alternativ till exempelvis de fasta transporter som sker varje vecka till och från andra AGA-enheter i Sverige. Om transporterna till AGA:s anläggningar i Sandviken och Växjö skedde med järnväg skulle koldioxidutsläppen minska med ca 120 ton per år.

Enligt detaljplanen för området finns mark avsatt för att ansluta ett stickspår från industriområdet om en järnvägsbro skulle byggas över E18. Ett sådant spår skulle underlätta utnyttjandet av järnväg.

El

Om endast förnyelsebar el användes i verksamheten skulle elproduktionens bidrag till luftutsläppen i stort sett elimineras. Det skulle innebära att verksamhetens bidrag till koldioxidutsläpp skulle minska med ca 34 ton/år.

Säkerhetsrapporten

Risker och konsekvenser av olyckor beskrivs i den säkerhetsrapport som bolaget har lämnat in tillsammans med ansökan. Av säkerhetsrapporten framgår bland annat följande.

Identifiering av olycksscenarier

De storolyckor som har bedömts kunna inträffa på gasol- och koldioxidfyllningsfabriken är brand och explosion. Bolaget har identifierat följande händelser som kan leda till sådana olyckor.

- Läckage av gasol under tankpåfyllning,
- Brand som kan spridas till flasklagret utomhus och
- Gasbrand/gasexplosion i fyllningshallen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

13 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

De storolyckor som har bedömts kunna inträffa på specialgasfabriken är brand, explosion eller läckage av giftgas. Bolaget har identifierat följande händelser som kan leda till sådana olyckor.

- Läckage och brand i vätgas- eller metanpaket, då truck kör iväg med ett inkopplat paket,
- Felaktig tömning av gas i ramp: brännbara och oxiderande gaser placerade i samma tömningsramp medför explosionsrisk,
- Flaskexplosion på grund av blandning av oxiderande komponent med brännbar komponent,
- Läckage från giftgaspaket då truck kör iväg med inkopplat paket och
- Stort giftgasutsläpp på grund av att giftgasflaska välter vid inspektion och ventilen slås av.

Riskbedömning

Bolaget bedömer att det är mycket osannolikt att det ska inträffa en allvarlig kemikalieolycka som påverkar områden utanför bolagets eget verksamhetsområde.

SAMRÅD

Inga synpunkter har vid samrådet kommit in från allmänheten eller från de närboende.

Vid samrådsmötet med Länsstyrelsen, Räddningstjänsten, Arbetsmiljöverket och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen framkom i huvudsak följande synpunkter.

- Kemikalier ska beskrivas genom riskklassning i tabell i miljökonsekvensbeskrivningen och med säkerhetsdatablad,
- Förslag på villkor bör utformas så att utrymme ges för ändring genom att nya kemikalier tillförs verksamheten. Anmälan om ändring görs till tillsynsmyndigheten,
- Produktionsvolym kan anges i antal fyllda flaskor per år och
- Energianvändning ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen.

YTTRANDEN

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden och Räddningstjänsten Enköping-Håbo har i sina yttranden tillstyrkt ansökan. Inga andra yttranden har inkommit.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

14 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

SÖKANDENS BEMÖTANDE AV UPPGIFTERNA I YTTRANDENA

Bolaget har meddelat att de inte har något att invända mot inkomna yttranden.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Klassificering av verksamheten

Bolaget har i sin ansökan angivit att den planerade verksamheten är tillståndspliktig eftersom farliga ämnen kommer att hanteras i större mängder än de som anges i avdelning 4 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Länsstyrelsen konstaterar att den blandning av gaser som sker i specialgasfabriken även medför att verksamheten omfattas av verksamhetskoden 24.110, punkt 1 i avdelning 1 till bilagan i ovanstående förordning: "Anläggning för att genom endast fysikaliska processer i industriell skala tillverka gas- eller vätskeformade kemiska produkter". Verksamheten är därmed även en tillståndspliktig B-anläggning.

Tillståndsfrågor för verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt avdelning 4 prövas av länsstyrelsen om verksamheten har beteckningen B eller saknar beteckning.

Miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

15 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Bolaget visat att verksamheten kommer att bedrivas så att en hållbar utveckling främjas enligt 1 kap. 1 § MB.

Hushållning med energi är ett viktigt område. Vid val av typ av uppvärmning av lokaler, val av fordon, val av bränsle till fordonsparken m.m. bör hushållning med ändliga resurser vara ett viktigt kriterium. Länsstyrelsen bedömer att frågan bäst bedrivs i den löpande tillsynen av verksamheten.

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det sk. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den sk. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism (den sk. produktvalsprincipen).

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de sk. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

Länsstyrelsen gör i denna del den bedömningen att Bolaget visat att verksamheten med föreslagna skyddsåtgärder kommer att bedrivas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

Lokalisering och hushållningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 6 § MB ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att

ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bland annat tillståndsprövning enligt 9 kap. MB ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Länsstyrelsen gör i denna del följande bedömning.

Det aktuella området omfattas av detaljplan antagen den 25 april 1991. Fastigheten ligger inom område som enligt planen är avsett för kontor, industri - ej störande - och handel - dock ej livsmedelshandel.

Med de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som föreskrivs i detta beslut eller som bolaget i övrigt har åtagit sig bedömer Länsstyrelsen att verksamheten inte kommer att vara störande för omgivningen. Länsstyrelsen bedömer därmed att verksamheten inte strider mot detaljplanen.

Avståndet till närmast bostadshus är ca 500 m och i den närmaste omgivningen, inom 100-200 m, bedrivs andra miljöfarliga verksamheter. Det är osannolikt att verksamheten vid normal drift ska orsaka några olägenheter i form av buller eller luftutsläpp för vare sig närboende eller för verksamheterna i den närmaste omgivningen.

Bolagets analyser av riskerna vid allvarligare kemikalieolyckor visar att det är mycket låg sannolikhet att allvarliga kemikalieolyckor ska påverka områden utanför bolagets eget verksamhetsområde.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att verksamhetens lokalisering uppfyller kraven i 2 kap. 6 § MB.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon.

Bolaget har i miljökonsekvensbeskrivningen redogjort för verksamhetens bidrag till miljö kvalitetsnormerna för luft. Länsstyrelsen finner att den sökta

verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordning kommer att överskridas.

Regeringen har också utfärdat en förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Länsstyrelsen konstaterar att Mälaren är upptagen som "andra fiskevatten" i Naturvårdsverkets förteckning (2002:6) över fiskevatten som ska skyddas enligt förordningen om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Verksamhetens luftutsläpp och utsläpp via dagvatten bidrar till de föroreningar som regleras av dessa normer. Länsstyrelsen konstaterar dock att bidraget är litet och att verksamheten inte kommer att medföra att miljö kvalitetsnormerna för fiskvatten kommer att överskridas.

Vidare har Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, med stöd av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, fastställt kvalitetskrav för ytvatten- och grundvattenförekomster. Vissa av de ämnen som släpps ut från verksamheten omfattas av dessa kvalitetskrav, men utsläppen är av begränsad omfattning. Länsstyrelsen finner att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordning kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen gör den bedömningen att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse inte kan befaras i förevarande fall.

Risker för stora kemikalieolyckor

Verksamheten omfattas av den högre kravnivån enligt lagen och förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Till följd av detta har bolaget bifogat en säkerhetsrapport som bilaga till sin ansökan. Länsstyrelsen bedömer att rapporten efter de kompletteringar som inkommit i ärendet uppfyller de krav som ställs på innehåll och utformning av en säkerhetsrapport enligt gällande lagstiftning.

Länsstyrelsen bedömer att anläggningens säkerhet inte utgör något hinder för att medge tillstånd för verksamheten. Hur säkerhetsfrågorna ska hanteras vid anläggningen regleras även i lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och därtill hörande förordningar och föreskrifter. Detta beslut förhindrar inte att tillsynsmyndigheten i framtiden kan komma att ställa ytterligare krav på kompletteringar av säkerhetsrapporten eller andra säkerhetshöjande åtgärder vid anläggningen. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns skäl att reglera säkerhetsfrågorna ytterligare i detta tillstånd.

Motivering av villkor

I denna prövning har riskerna för storskaliga kemikalieolyckor bedömts med utgångspunkt från de mängder av olika kemiska produkter som bolaget har redovisat för i sin ansökan. Andra typer av produkter och andra mängder kan ge en annorlunda riskbild. Därför behöver mängder av farliga kemiska produkter som får hanteras i verksamheten regleras i tillståndet. Verksamheten är dock av sådan karaktär att det är lämpligt att ge bolaget vissa möjligheter att efter godkännande av tillsynsmyndigheten ändra vilka produkter som hanteras. En förutsättning för en sådan ändring är att olycksriskerna och miljöpåverkan av verksamheten inte ökar. Förutom att tillsynsmyndigheten ska godkänna ändringar får därför ändringarna inte medföra att den totala mängden farliga ämnen i verksamheten ökar mer än marginellt.

Som ett mått på mängden farliga ämnen används i villkor 4 summeringsreglerna i punkt 8 i avdelning 4 i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd för ämnesgrupperna 1) giftiga och mycket giftiga ämnen, 2) oxiderande, explosiva och brandfarliga, mycket brandfarliga och extremt brandfarliga ämnen och 3) miljöfarliga ämnen. För varje farligt ämne som förekommer i verksamheten beräknas kvoten mellan den maximala mängd som ämnet kan förekomma i verksamheten och ämnets mängdgräns för Sevesoanläggningar på den högre nivån. Dessa kvoter summeras sedan inom respektive ämnesgrupp. Detta sätt att räkna tar hänsyn till respektive ämnes specifika farlighet och är därför ett lämpligt mått för att bedöma ändringarnas påverkan på verksamhetens risker. Bolaget har i sin ansökan inte beräknat dessa kvoter. I tabell 4 ges en sammanställning av de uppgifter som bolaget har lämnat i ärendet om lagrade mängder och en beräkning av kvoterna utifrån dessa uppgifter. De mängder som anges i villkor 4 baseras på dessa beräkningar.

För att förhindra att farligt avfall och kemikalier förorenar mark och vatten ska dessa förvaras så att eventuellt läckage kan samlas upp och tas omhand.

Länsstyrelsen anser att buller från verksamheten ska begränsas så att det motsvarar Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad verksamhet.

Tabell 4. Sammanställning av hanterade mängder av farliga ämnen enligt de handlingar bolaget har lämnat i ärendet och beräkning av kvoten mellan hanterade mängder och gränserna för den högre kravnivån enligt summeringsreglerna i punkt 8 i avdelning 4 i bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Ämne	Klassning	Hanterad mängd (ton)	Gräns för den högre kravnivån (ton)			kvot: hanterad mängd/gräns för den högre kravnivån		
			högre krav giftiga	högre krav oxiderande explosiva och brandfarliga	högre krav miljöfarliga	högre krav giftiga	högre krav oxiderande explosiva och brandfarliga	högre krav miljöfarliga
gasol och propan	F+	300		200			1,5	
metan	F+	0,9		50			0,018	
butan	F+	0,2		50			0,004	
eten	F+	0,15		50			0,003	
etan	F+	0,05		50			0,001	
vätgas	F+	0,1		50			0,002	
propen	F+	0,05		50			0,001	
isobuten	F+	0,05		50			0,001	
övriga brandfarliga	F+	0,1		50			0,002	
syre	O	28		200			0,14	
kolmonoxid	F+, T	3	200	50		0,015	0,06	
svaveldioxid	T	0,1	200			0,0005		
klor	T, N	0,1	25		25	0,004		0,004
klorväte	T	0,1	250			0,0004		
ammoniak	T, N	0,5	200		200	0,0025		0,0025
diklorsilan	F+, T	0,1	200	50		0,0005	0,002	
svavelväte*	F+, T+, N	0,017	20	50	200	0,00083	0,00033	0,00008
fluorväte*	T+	0,017	20			0,00083		
bortriklorid*	T+	0,017	20			0,00083		
arsin*	F+, T+, N	0,017	1	1	1	0,017	0,017	0,017
fosfin*	F+, T+, N	0,017	1	1	1	0,017	0,017	0,017
kvävemonoxid	O, T+	0,3	20	200		0,015	0,0015	
bortrifluorid*	T+	0,017	20			0,00083		
diesel		4,5			25000			0,00018
					Summa:	0,075	1,8	0,041

* Enligt säkerhetsrapporten lagras totalt 400 kg av ämnen som klassas som mycket giftiga. Bolaget har yrkat om att få lagra 300 kg kvävemonoxid. Resterande 100 kg har i denna beräkning fördelats jämnt mellan övriga mycket giftiga ämnen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

20 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Möjliga förbättringar och alternativa lösningar

Vid normal drift utgörs verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön främst av utsläpp till luft av de i verksamheten hanterade gaserna, från arbetsfordon som används i anläggningen och vid transporter till och från anläggningen. Bolaget har i sin ansökan diskuterat möjligheterna att reducera dessa utsläpp. De åtgärder som bolaget har diskuterat kräver dock ytterligare utredningar och för transportfrågan eventuellt även utbyggnad av järnvägsspår till industriområdet.

Länsstyrelsen bedömer att miljö- och hälsoeffekterna från verksamheten är små vid normal drift. Det är därför, med undantag för utsläppet av svavelhexafluorid, inte motiverat att i detta tillstånd sätta villkor för utsläpp till luft och vatten eller att föreskriva om ytterligare utredningar eller åtgärder för att minska verksamhetens påverkan på omgivningen. Bolaget bör fortlöpande arbeta för att minska verksamhetens påverkan på hälsa och miljö, men detta arbete sköts bäst inom ramen för tillsynen och bolagets egenkontroll.

Utsläppet av svavelhexafluorid utgör en stor del av verksamhetens klimatpåverkan. Det är därför motiverat att ytterligare utreda vilka möjligheter som finns för att minimera detta utsläpp. Detta regleras i ett utredningsvillkor.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen anser att, om föreskrivna villkor iakttas, verksamheten går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med de för området gällande områdesbestämmelserna. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

21 (21)

2010-06-03

Dnr: 551-4519-05

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöszakknigg. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Torbjörn Johansson.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGA

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Enköpings kommun, 745 80 Enköping

Räddningstjänsten i Enköping-Håbo, V. Ringgatan 6-8, 745 31 Enköping

Kommunstyrelsen i Enköpings kommun, 745 80 Enköping

InfoCenter i Enköpings kommun, 745 80 Enköping